

Amerikansk revolutionær og ven af det kinesiske folk.

Af H.B. MILLER

På Agnes Smedleys gravsten på en kirkegård nær Peking står hun beskrevet som en »Amerikansk revolutionær og ven af det kinesiske folk«. Nu da Smedleys selvbiografi »Kun en Kvinde« netop er blevet genudsendt på dansk¹, og to af hendes bøger igen er blevet tilgængelige på engelsk², og en af dem er blevet genoptrykt på tysk³, er det på tide at sige noget om Smedleys spændende liv, hendes forbindelse med Skandinavien og hendes forhold til Kina.

Blandt de mange storartede ting, som Agnes Smedley foretog sig gennem sit 50 år lange livsforløb her på jorden, skrev hun 6 bøger, som stadig er værd at læse, og som tilføjer noget til vores vestlige kulturelle arv. Den første af disse var hendes selvbiografi, udgivet på engelsk med titlen »*Daughter of Earth*«. Den er blevet hyldet som en milepæl i proletarisk litteratur og oversat til mindst 13 sprog, foruden dansk også til svensk, norsk, tysk, fransk og hollandsk. Smedleys 5 øvrige bøger handler alle om Kina: *Chinese Destinies* (1933), *China's Red Army Marches* (1934), *China Fights Back* (1938), *Battle Hymn of China* (1943) og *The Great Road: The Life and Times of Chu Teh* (1956). Bortset fra den tyske oversættelse af *China's Red Army Marches* er Smedleys bøger om Kina meget svære af få fat på nu, delvis fordi de har været ude af tryk så længe. Med den nye popularitet inden for venstreorienteret litteratur kan man kun håbe på, at de snart bliver genudsendt og oversat til de skandinaviske sprog.⁴

Hendes baggrund

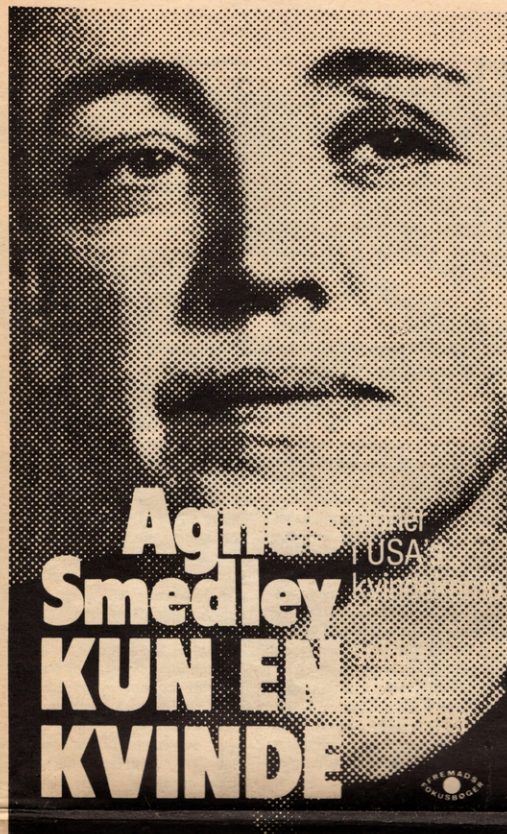
Agnes Smedley blev født i 1894 i sydstaten Missouri, som grænser op til Mississippi floden. Da hun blev født var hendes familie fattige landmænd. Som nummer to i en flok på fem havde hun rig lejlighed til at iagttage og reagere på de lidelser, som hendes familie gennemgik både i Missouri og længere vestpå i USA, hvor de drog ud for at finde et bedre liv. I *Daughter of Earth* beskriver hun sin barndom og sine reaktioner på sine tidlige erfaringer, reaktioner så som et bittert had til de rige og til mænd på grund af den måde, de undertrykte andre på. Smedley beskriver, hvorledes hun kæmpede for en uddannelse og blev lærer, og om hvordan hun blev venner med to svensk-amerikanere, søster og broder. Smedleys ægteskab med broderen, Ernest Brundin, endte med skilsmisse, men hun vedblev at være ven med dem begge. DE gjorde hende bekendt med muligheden for lighed i et forhold mellem en mand og en kvinde og med socialistiske ideer. Til sidst blev Smedley tvunget til at opgive sin stilling som lærer ved en skole vestpå. Skolekommissionen angav flere grunde til at bede hende om at rejse, en af dem var, at hun havde lånt sine kvindelige elever bøger som *Kærlighed og Ægteskab* af den svenske forfatter Ellen Key.

På dette tidspunkt flyttede Agnes Smedley til New York, hvor hun få uger efter sin ankomst i foråret 1918 blev fjendtlig agent på grund af sit arbejde for en gruppe indiske nationalister. Efter sin løslæ-

delse og frikendelse for disse beskyldninger arbejdede hun i New York indtil slutningen af 1919, hvor hun fik arbejde på et skib til Europa. I Berlin op søgte hun en anden gruppe indere i exil, som hun havde fået kendskab til gennem et lille blad, som de udgav. Der mødte hun den indiske revolutionære leder Virendranath Chattopadhyaya og indledte et forhold til ham, som varede i næsten otte år. Man har kun meget lidt kendskab til Agnes Smedleys ophold i Tyskland fra 1920 til 1928, bortset fra det hun selv har skrevet i første afsnit af *Battle Hymn om China* og i sine artikler til tyske og amerikanske tidsskrifter. Hvis nogen læser er i stand til at skaffe oplysninger om denne europæiske periode i Smedleys liv, ville Poul Hansen og jeg sætte stor pris på det. Vi har fået forespørgsler fra venner til Agnes Smedley og fra forfattere i USA, som er interesserede i Smedleys liv.

Interesse for Kina

Tilsyneladende var det i Tyskland, at Agnes Smedley blev dybt interesseret i Kina, skønt hun allerede i 1913 havde forsvaret den kultur, flittighed og intelligens, som kinesiske immigranter i det vestlige USA besad, i en artikel til et skoleblad om det kinesiske kvarter i San Francisco. Inspireret af Chattopadhyayas arbejde for at »forene alle undertrykte asiatiske folkeslag bag den kinesiske revolution« begyndte Smedley at studere Kinas historie i Tyskland. Hun blev gode venner med nogle kinesiske revolutionære, »udgav en bog af en af dem... og

overværede møder i Berlin, hvor kinesere og tyskere fra forskellige grupper faktisk bekæmpede hinanden fysisk». (*Battle Hymn of China*, side 23)

Smedleys venskab med Karin Michaëlis, som indledtes i 1925 eller tidligere, gav anledning til et ophold hos Michaëlis på Thure i flere måneder i 1927, mens Smedley arbejdede på manuskriptet til *Daughter of Earth*. Smedley beskrev arbejdet med denne bog som »et desperat forsøg på at nyorientere mit liv«, efter at vanskelighederne i sit forarmede og ulovlige liv med Chattopadhyaya i Tyskland havde fremskyndet næsten 3 års psykosomatisk sygdom grænsende til sindssyge.

I 1928 underskrev Smedley en kontrakt med *Frankfurter Zeitung* som deres specielle korrespondent i Kina. Smedley forlod så Berlin og tog med den transsibiriske jernbane til Kina. Da hun rejste over grænsen ved Manchouli fra sovjetisk område ind i Kina, fik hun sit første virkelige chok på rejsen ved synet af den skænselsløse konkurrence mellem de kinesiske portører om hendes bagage. Hun beskriver scenen i *Battle Hymn of China*, hvor hun laver en sammenligning, som hun kom til at bruge igen og igen, når hun beskrev Kina: Det var, skrev hun, som at rejse fra fremtidens land bagud i tiden, tilbage til middelalderen. Og med middel-

alderen mente hun de værste træk ved middelalderen i Europa: endeløs elendighed og underdanighed blandt de fattige, endeløs grusomhed og grådighed blandt de rige og Mægtige.

Til Kina

Agnes Smedley ankom til Manchuriet i slutningen af 1928. Den første serie af artikler, som hun sendte tilbage til *Frankfurter Zeitung* »Japans pansrede næve i Manchuriet«, beskrev »graden af japansk økonomisk kontrol og politisk magt over jernbaner, regeringssystemet og investeringer i fabrikker og jord.« *Frankfurter Zeitung* fandt åbenbart disse nyheder utrolige, for de blev først offentliggjort 2 år senere, da Japan åbenlyst havde invaderet Manchuriet den 18. september 1931.

Kort tid efter, at hun var ankommet til Manchuriet, fandt Smedley ud af, at briterne havde hendes tidligere aktivitet i den indiske nationalistbevægelse i frisk erindring. En kinesisk bekendt oplyste hende om, at den britiske hemmelige efterretningstjeneste underhånden havde anmodet det amerikanske konsulat i Harbin om at konfiskere hendes amerikanske pas. Briterne hævdede, at eftersom hun havde været gift med en indisk »oprører«, måtte hun

(fortsætter side 10)

Flodgudens bryllup

ceremonien, resten gik i deres egne lommer. En ung pige blev udvalgt, klædt i bryllupstøj og kastet i flodens brusende vand.

Flodgudens bryllup blev en tilbagevendende foreteelse. På grund af oversvømmelserne og den hensynsløse udsugning forlod mange familier området med deres døtre, og jorden lå øde hen.

Da blev Hsimen Pao udnævnt til amtmand i Yeh amt i staten Wei. Han havde besluttet at afsløre bedrageriet bag den afskyelige skik.

Hsimen Pao ankom med sine soldater til det næste bryllup. Knap var ceremonien begyndt, førend han vendte sig mod den gamle troldkvinde, embedsmændene og folkemængden og sagde: »Den pige, I har udvalgt, er ikke smuk nok«. Og han sagde til troldkvinden: »Det er nok bedst, om du stiger ned i floden for at fortælle guden, at vi vil komme med en smukkere pige i overmorgen.« Derpå gav han sine soldater ordre til at kaste troldkvinden i floden.

Efter at have ventet en stund sagde han: »Hvor bliver hun af? Hvorfor kommer hun ikke op igen? Lad hendes lærlinge følge efter, måske kan de finde ud af, hvad der er sket.« En efter en blev tre yngre troldkvinde kastet i floden. Da de ikke

Pao: »Det er ikke lykkedes troldkvinderne at overbringe budskabet. Det er måske fordi de er kvinder og udelige. Den øverste embedsmand bliver nødt til selv at undersøge sagen.« Og manden blev kastet i flodens bølger.

Hsimen Pao stod med en påtaget from mine og stirrede ufravendt i bølgerne, som om han ventede, at embedsmanden skulle komme til syne igen. Til sidst sagde han: »Troldkvinderne og den øverste embedsmand er lige udelige. Den næstøverste embedsmand og en adelsmand må følge efter.« Så faldt disse folk, der havde sat bedrageriet i system, på knæ og bad om nåde.

De herskendes magt smuldrerede. De vovede ikke længere at foranstalte bryllupsceremonier, og en byrde blev taget af folkets ryg. Hsimen Pao's afsløring banede vej for reformer i Yeh amt. Han forestod arbejdet med at regulere floden, og 12 kanaler blev gravet for at aflede Changho's vand. Overrisling af markerne og afværgelse af oversvømmelser gav bedre høst og var samtidig medvirkende til at nedbryde de gamle forestillinger om, at det var nødvendigt at påkalde gudernes velsignelse.

(Oversat af Claus Bjerring, efter China Reconstructs, maj 1975)

Kulturkløft

En af de film, der blev vist under filmugen i april hed »Flammende år«. Handlingen udspringer på et stålværk i Shanghai i 60'ernes begyndelse. Ugen efter viste TV den amerikanske film »Fuglemanden«. Der var nogle detaljer i begge film, som bed sig fast. Her er et par.

I »Fuglemanden« foregår en sekvens i en zoo, hvor hovedpersonen (en ung mand, hvis ambition det var at flyve ved egen kraft) fotograferer fugle

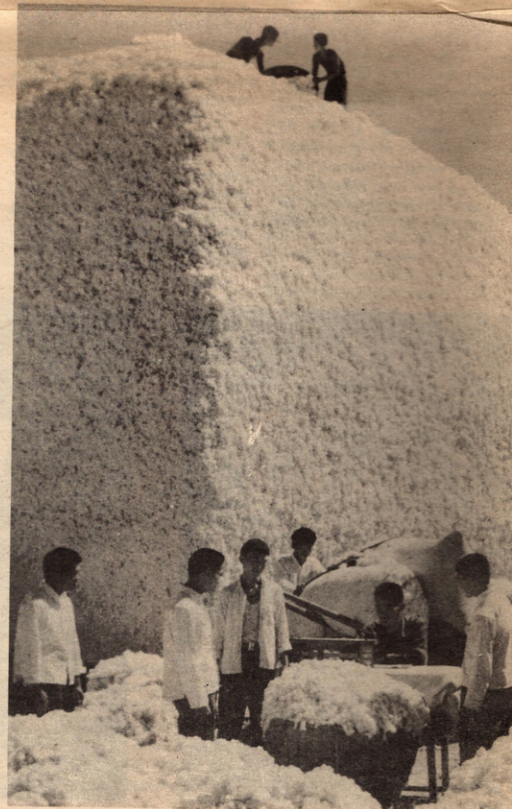
med et kostbart kamera (som han *by the way* havde stjålet). En midaldrende mand med et billigt box-kamera hængende om halsen får øje på det dyre apparat — og hans misundelse udlades i en intens aggression mod kone og barn: konen får et par på skrinet, og »Tøsedreng!« vrænger han ad barnet.

I »Flammende år« kommer en gruppe arbejdere ind på et kontor, hvor de finder en ung mand, som er faldet i søvn ind

over et bord. Gruppen sætter i et grin, men hovedpersonen (en stålværksarbejder, der kæmper mod værkets revisionistiske direktør) vinker afværgende og henter en jakke, som han lægger over den sovende, hvorefter han forsigtigt løfter den unge mands fødder op, så de støtter på stolens tværsprosse.

To detaljer, to film, to kulturer — og en kæmpemæssig kulturkløft.

Claus Bjerring

Til landskamp i Peking med 80.000 tilskuere.

Fodbold i Kina.

Arbejdernes Stadion der har plads til 80.000 tilskuere.

Af ULF TIMMERMANN

Udøvelse af idræt kræver, i lighed med andre former for livsudfoldelse, frihed fra sult, hvorfor sporten før befrielsen var forbeholdt ganske få. I det omfang, der idag dyrkes idræt, kræves der foruden frihed fra økonomisk og politisk undertrykkelse også at der gives sporten høj politisk og økonomisk prioritet. I Kina indgår sporten som et led i opbyggelsen af den fysiske sundhed, og dens popularitet ses umiddelbart ikke alene af de mange store stadions og haller, der er bygget, men også af at der overalt på fabrikker og i landsbyer er sat plads af og stillet udstyr til rådighed for de idrætsudøvende. F.eks. tjener tærskelpladsen i Tachai og i mange andre små landsbyer størstedelen af året som lokalt stadion.

Det er vanskeligt at tale om én bestemt nationalsport for Kinas vedkommende, men det er klart, at fodbold er vundet stærkt frem i de senere år. Siden befrielsen har der i Det Kinesiske Fodboldforbunds regi været arrangeret en landsdækkende turnering, hvor der nu deltager ialt omkring 80 hold. Klubber, som vi kender det herhjemme, kendes ikke. De enkelte hold er tilknyttet arbejdspladser af forskellig art, fabrikker, landsbyer, skoler etc.

Spillet udbredelse kan illustreres ved nogle tal for enkelte områder. I Meih sien Amt, Kwangtung provinsen, er der 240 fodboldbaner og ialt 2.600 hold. I byen Luta, Liaoning provinsen, har 85% af eleverne på mellem- og underskoletrin valgt fodbold som idrætsgren, og et hold herfra vandt i 1974 en international turnering i Øst, hvor 12 nationer deltog.

I et autonomt præfektur for det koreanske mindretal i Kirin provinsen har alle fabrikker, folkekommuner og skoler i områdets 38 amter egne fodboldhold. Ialt 10.000 hold med over et tusind baner til deres rådighed. Områdets hovedstad, Yenpin, har med sine 110.000 indbyggere over 900 hold og 13.000 aktive spillere. I Lhasa, Tibets hovedstad, var der før Kulturrevolutionen kun få hold mod idag mere end 30.

Ialt er der over 10 millioner aktive spillere.

Sportsmoral

Ikke overraskende er de kinesiske sportsfolks praksis, deres konkrete holdning til spillet og »modstanderne«, forskellig fra den vi ser praktiseret i et kapitalistisk land, — omend den hjemlige, officielle sportsideologi ikke adskiller sig væsentligt fra den kinesiske. »Venskaber først, dernæst konkurrence« og »konkurrencen tjener til at hæve spillers niveau« er hovedretningerne for de kinesiske idrætsfolk. Inden en fodboldkamp mødes de to hold til en træningskamp og diskuterer på baggrund heraf hinandens fortrin og mangler. For at forbedre spillet såvel teknisk som taktisk lægges der vægt på at »udlede hele kollektivets (holdets) viden«. Samtidig med at der drages fordel af trænerens vejledning opfordres de enkelte spillere til at vise nye veje.

Til landskamp i Peking

Vi, d.v.s. forbundets delegation til Kina sommeren 1974, havde lejlighed til at overvære en fodboldkamp i Peking mellem det kinesiske landshold og et nordkoreansk hold. Det var en aftenkamp på Arbejdernes

Børn fra en mellemskole i Indre Mongoliet igang med en minifodboldkamp på sletten. Foto: China Features.

Stadion, der har plads til 80.000 tilskuere. Vi ankom til stadion kort før kampens start, og kilometer før stod busserne tæt og vidnede om stærk tilstrømning. På vej op til vore pladser passerede vi slik — og frugt-boder og konstaterede på sammensætningen af tilskuerne, at en fodboldkamp ikke er nogen speciel mandebegivenhed i Kina. Over højtaleren tales der om venskabet mellem de to landes folk og tilskuerne opfordres til upartiskhed, at lade deres hyldelse tilfalde begge hold, når der vises god fodbold, for, som det hedder, yderligere at opmuntre dem. Der er næsten udsolgt til kampen. Billetprisen er ca. 65 øre.

Spillerne fra de to hold kommer ind på stadion med hinanden i hånden i to lange rækker og vandrer banen rundt. De enkelte spillere nævnes over højtaleren, og de stiller sig op foran den ene langside, det annonceres, at vicepremierminister Teng Hsiao-ping vil hilse på spillerne. Han kommer

ned fra tribunen og rækker hver enkelt hånden, og der sluttet af med fotografering.

Vore kinesiske sidekammerater holder nordkoreanerne som favoritter. Som interesserede måske husker sendte Nordkorea Italien ud af VM-turneringen i 1966. Kineserne starter med offensivt spil med 4 spillere fremme og en spillefordeler let tilbagetrukket, midt på banen. Efter 10 minutter står det 1-0 til Kina. Der spilles virkelig holdfodbold af høj teknisk og taktisk standard i et hurtigt tempo. Der er langt mellem frisparkene, hvoraf ingen er grove. Spillerne, der begår dem, er ofte hurtigere til at markere deres forseelse ved at række hånden i vejret end dommeren er med sin fløjte, hvilket vækker bifald på tilskuerpladserne. Som et yderligere udtryk for den venskabelige holdning, men til bestyrelse for én, der har vænnet sig til forrælsen af europæisk fodbold, undgår to spillere at støde sammen, når de styrter mod bolden, ved at den ene eller

begge »lodder af«, med det resultat at bolden måske løber over sidelinien, eller at modstanderen med sikkerhed får den. Senere har jeg erfaret, at man hylder princippet »at det er bedre at miste bolden end at skade en modstander. Når det sker, at en spiller falder, hjælpes han straks op af en modstander, noget der ligeledes vækker bifald.

Der er ingen tvivl om, at man i Kina forsøger at skabe en ny holdning til idræt og konkurrence, og at denne holdning i stor udstrækning er slået igennem. Umiddelbart kan nogle af udtrykkene for venskabet under spillet virke overdrevet. Men her, som i så mange andre tilfælde, kræves dybtgående opgør med det hjemlige for at nærme sig en blot rimelig vurdering, samtidig med at man må gøre sig klart, at også sporten befinder sig i en »overgangsperiode«.

Hele 1. halvleg igennem er det kineserne, som har initiativet og kommer tilsyneladende nemt foran 3-0. I starten af 2. halvleg begynder det at regne og moderne paraplyer og traditionelle lakparaplyer i stærke farver slæses op i tusindvis. Midt i halvlegen skifter koreanerne 2 mand ud, for at sætte ind med en modoffensiv. Kampens resultat bliver 5-3. Muligvis kunne kineserne have vundet langt større, men finder ingen grund til at markere deres dygtighed gennem at score yderligere. Venskab og spilleglæde først, dernæst konkurrence. For det bedste hold er sejrens størrelse ikke det afgørende.

Dansk Boldspil Union og Kina — 25 år efter.

Kina er fortsat udelukket af FIFA, det Internationale Fodboldforbund (se herom i Danmark-Kina nr. 6), med bl.a. støtte af DBU. Vi befinder os altså i den fantastisk barokke situation, at 25 år efter, at Danmark som et af de første vesteuropæiske lande anerkendte Den kinesiske Folkerepublik, i januar 1950, og sammen med Sverige i maj måned som de første oprettede fuld diplomatisk forbindelse, fører DBU fortsat udelukkelsespolitik, fører »to-Kina politik« eller »et Kina, et Taiwan politik«.

Efter forespørgsel fra Danmark-Kina oplyste generalsekretær i DBU, Erik Hyldstrup, at man havde fået et spørgeskema fra FIFA omkring dette spørgsmål og ville tage det op på et ekstraordinært møde. Han kunne ikke oplyse hvornår, men vi håber i efteråret at vende tilbage, ikke alene til denne sag, men til dansk idræts forhold til Kina generelt.

Vi opfordrer kraftigt DBU, til et brud med den hidtil førte politik og støtte Kina i tilbagegivelsen af dets legitime rettigheder.

når han foreslår, at jeg skal nedskrive beretningen om mit liv: »Jeg har travlt med nogle planer for vandreserviceiroer.«

»Ja, kammerat Chou, det ved jeg. Men tænk over det! Vi føler, at du har så megen livserfaring, som vi mangler, vi har brug for at kende fortiden for at blive klogere i fremtiden.«

For fire måneder siden ville jeg have mistænkt kammerat Lu for igen at ønske at få klarlagt tidligere begivenheder, for at finde ud af, hvad jeg virkelig tænkte. Jeg ville have spekuleret over, om der var dukket nye ting op, et eller andet vigtigt, som jeg havde undladt at sætte (2); for det, der måske ikke synes os særlig vigtigt, disse begivenheder før i tiden, er materiale, der bliver undersøgt og kontrolleret og sammenlignet, om og om igen, indtil alt det, der er forderligt og ondt og bærer sæden til fremtidig ond i sig, kommer frem i fuldt dagslys.

I slutningen af hvert af de første fire år efter hver Stor Omvæltning har vi nedskrevet vore tanker, holdt møder, hvor vi talte om vore følelser angående vort arbejde, er fremkommet med kritik af Partiet, af kammerat Lu, som har sat sig selv i gæstebogen for, hvad han kalder for skavanker eller fejl i departementet. Over for dette har jeg været fjendtlig stemt og kaldt det et uhyre spild af tid. Men da jeg er gammel og har et langt livs velduftet gerning bag mig, er der ingen, der har forsøgt at forandre mig — eller er det måske, fordi de virkelig sætter pris på oprigtighed? Vi har lært at omvurdere og kritisere vor egen opførsel, og vi har også lært ikke at bagtale eller sladre om hinanden, men at kritisere hinanden åbenlyst.

Denne gang har jeg ingen følelse af fjendtlighed, ingen følelse af at blive lokket i en fælde. Jeg har pludselig lyst til at skrive om mit liv, at skrive alting ned, som er sket. Mange af os har nu denne trang, for vi føler, at vi har levet gennem store omvæltninger. For en revolution er ikke en upersonlig begivenhed, der kaster hjælpeløse menneskelige væsener omkring. Den er skabt af mennesker, og det er også en indre proces, der forandrer os. Jeg føler mig som en dam, der er blevet udtørret, hvor mudde-ret er blevet fjernet, og man kan se stenbunden. Da jeg forlod mit departement den dag, var foråret begyndt.

Foråret var begyndt, og foråret gør ondt, for der er Marguerite, endnu, selvom hun har forladt mig. Og børnene. Lu ved om dem, derfor spørger han aldrig, for hans hjerte er taktfult, selvom hans manerer er bonde. Og pludselig er han min ven, og betragter mig som en ven og ønsker, at jeg skal blive befriet ved at vende tilbage til den tid, jeg husker. Og det er sandt, at nu har vi fred, og dagene er kommet, hvor minder, erindringer, kan vende tilbage i ro og fred og blive opbevaret, for vor unge generation har brug for at kende fortiden, som den var for os, de har også brug for at lære og huske den lange, lange og svære vej, vi er gået ad.

Ligesom man ser sig tilbage efter en lang og farefuld opstigning ad et bjerg, ligesom en, der broderer og har stukket stæng efter stæng på plade og har siddet timer og dage bøjet over arbejdet, gnider sine øjne og betragter mønstret, der pludselig fremtræder som en helhed for ham, således ser jeg nu tilbage på mig selv, hel og færdig formet, i det klare lys, der kommer fra foråret, som er vendt tilbage.«

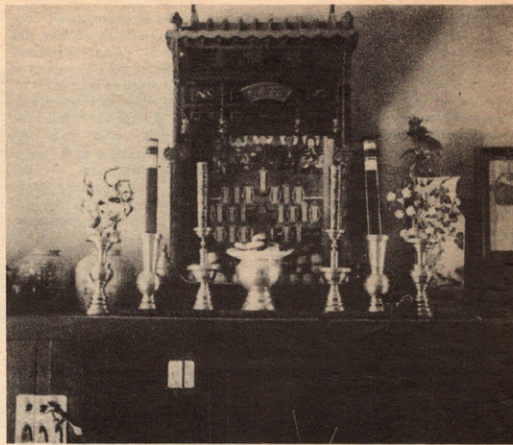

Fig. 2. Forfædrenes alter i et velstående kineserhjem før befrielsen. Når et familiemedlem døde, blev hans navn malet på en træplade og sat ind i alteret.

Missionsvirksomheden

En ting, som Venskabsforbundets medlemmer ustandseligt bliver spurgt om i forbindelse med det nye Kina, er dets forhold til religionerne. Det ville være nærliggende i den forbindelse at henvise til så tidlige og illustrerende publikationer som Kaum Muslimin Tiongkok (Chinese Moslems), Peking 1955, og Buddhism in China, Peking 1955. Men henvisningerne vil næppe virke tilfredsstillende, for spørgsmålet gælder som regel til syvende og sidst Kristendommen. Emnet kan ikke siges at være eksplosivt! Der er imidlertid også på dette område god baggrund at hente i Chou Yentungs notater:

»Faktisk indeholdt enhver traktat, der blev oprettet siden Opiumskrigen, og i hvilke Vestmagterne beständig afpressede Kina skadeserstatninger og privilegier, også klausuler angående missionærerne, der krævede koncessioner for disse hellige mænd, som selv de udenlandske handelsfirmaer beklagede sig over.

Szechuan var hovedbasen for den romersk-katolske missions bestræbelser i Centralasien. Fra Chengtu drog franske præster ud på lange togter ind i Tibet og Mon-

golia. Deres mod og evne til at udholde de store fysiske anstrengelser kunne have været rosværdige, hvis det ikke havde været for tydeligt at se for alle, at den religiøse klæde-drægt dækkede over de mest ureligøse handlinger. Katolske præster og biskopper opkøbte hele landsbyer, når der var oversvømmelse eller hungersnød, krævede og opnåede ved trussel om militære aktioner den bedste jord i byerne til deres kirker, efter at have jaget beboerne væk og uden at yde dem kompensations. Katolske præster dannede deres egne militsgrupper og fordrøede at rangere højere end vore egne embedsmænd. Biskopper blev indsat med samme pomp og pragt og med magt som generalguvernører. De brugte bærestole med otte bærer, lod en trommeslager gå foran, og alle på gaderne, hvor de passerede, måtte standse deres arbejde, rejse sig og blotte deres hoveder i ærbødighed for denne katolske biskop, under trusel om at blive slået med den »tunge bambusstok«.

Ingen kunne true med at gå til retten mod en præst eller en af de konverterede; præsterne var immu- nable, ligesom diplomater. Og de konverterede fordrede samme immunitet; beskyttet af kirken kunne de gøre, hvad der lystede dem, og undgå straf efter almindelig lov, for de bad altid om kirken beskyttelse mod, hvad de kaldte »hedenske fordomme«, og fik den. I retssalen

behovede de katolske konvertiter ikke at knæle, som alle andre måtte. De kaldte sig selv den kristne læres tjenere, de var ikke undergivet kinesisk lov. De var så stærke, at folk sagde: »Et søg rejser sig ikke mod en sten,« og ikke vovede at anlægge sag mod kristne konvertiter. Mange bøger er fyldt med sådanne hellige mænds onde gerninger.

Derfor var der i 1885 og 1886 opstande mod katolikkene i mange dele af provinsen Szechuan, og i byerne blev adelen nu også indblandet i disse opstande. Vor familie også.

Min mors niece-af-hengivenhed var eneste datter af en købmand ved navn Lee, der havde tjent en formue som mindre mellemhandler hos udenlandske firmaer, da den Store Flods havne blev åbnet for udlændingene. Hans hustru og min mor havde svoret hinanden at være søstre for evigt og at betragte hindens børn som deres egne.

Blandt de mere indflydelsesrige købmænd, der handlede med de udenlandske firmaer, var også en mand ved navn Tu, en katolsk konvertit. Tu var foragtet af sine kolleger og andre for at have »spist kristendom«; men de var bange for ham. Han købte huse og jord for missionærerne, sørgede for tolke og tjenestefolk til dem, og fik provision af hver transaktion; det blev sagt, at selv gartnerne hos de fremmede betalte ham returkommission. Når der blev anlagt sag mod en konvertit, ordnede Tu sagen, truede eller bestak dommerne med biskoppens magt bag sig, så at man på den tid sagde i Szechuan: »Hvis du er et kristent får, vil dommeren bøje sig for dit mag.«

Mellemhandler Tu ønskede en brud til sin søn og tænkte på Lees datter. Denne afslog til at begynde med, da hun tidligere var gået ind på et ægteskab med en ung mand af Hung klanen, min mors klan. Dette ægteskab var blevet planlagt af min mor og hendes veninde, Lees hustru. Vore godsejerfamilier var knyttet til hinanden ved fælles interesser og gensidig hengivenhed, sådan at vi alle kaldte hinanden bror eller fætter, og vore tanter og onkler var utallige. Men Lee var bange for, at Tu ville ruinere ham, og udsatte brylluppet med Hung klanen. Da venner bebrødede ham dette, svarede han: »Selv Dragetronen ryster, når en fremmed råber,«

for han vidste, at ingen dommer ville vove at beskytte ham mod den katolske biskop. Stor og mægtig ved sin lånte magt red Tu for den udenlandske vind mod indflydelse og rigdom, og embedsmændene var frygtomme og lette at hundse med. I virkeligheden kunne ingen udlænding, takket være de ekstraterritoriale paragraffer i traktaterne mellem Kina og vestmagterne efter krigen, nogensinde blive stillet for retten, ligegyldigt hvad han så gjorde i Kina, og dette privilegium blev udstrakt til også at omfatte de kinesiske konvertiter.

Til sidst brød Lee kontrakten, han havde oprettet med Hungs, idet han klædte sig i sorg for at mildne deres harme, og lagde sig til sengs. »Hvis jeg nægter ham min datter, vil Tu hente fremmede soldater for at dræbe mig og voldtage mine kvinder, sådan som det er sket visse steder. Han vil tage min datter og gøre hende til sin søns konkubine.«

Sagen blev ført for retten og tabt. På den fastsatte dag blev den vordende brud, støttet af kvindelige slægtningen og tilsløret i rødt, anbragt i den med rødt silke betrukne bærestol, for at blive ført til Tu's hjem til bryllupsritualer, først det kinesiske og derefter det katolske. Det blev sagt, at biskoppen selv ville forestille vielsen. Hun satte sig ind i bærestolen grædende og modvillig, hvilket kun var passende. Hun havde blomstret sko på sine små fødder, de sko, som enhver brud syer og broderer til sig selv, og som mandlige gæster sniger sig til at se på, for det er det eneste man ser af en brud, og skønheden i broderiet og føddernes lidenhed forskaffer dem stor glæde og henrykkelse på anden hånd.

Bækkenerne bragede. Foran gik gong-gong bærerne, bag ved gavede bærerne. Bærestolen, der var tillukket med silkeforhæng og båret af to bærer, blev sat ned i den inderste gård i Tu huset, mens der blev affyret fyrværkeri. Da kaldene fra dette var hørt op, trådte ægteskabsmægleren fra brudgommens side frem med vifte i hånden for at hjælpe bruden ud af stolen. Men bruden var død, hun havde kvalt sig i sløret, der dækkede hendes ansigt; kun hendes fødder, der stak lige frem, så man, inden forhænget faldt ned igen, og ægteskabsmægleren gav sig til at skrike.

At en ung pige på sytten valgte at dø frem for at bryde et løfte afgivet af hendes klan, vakte de mest voldsomme, lidenskabelige følelser i godsejerstanden. Uebererte af millioner af døde bønder, ligegyldige over for tusinder af solgte bondepiger, kyniske over for landets bankerot og deres eget folks ruin, bevægedes og oprørtes de ved Lee datterens kyske handling. For i de dage, der var så forskellige fra i dag, og som også jeg har kendt, betød familienstolthed, familieær, uhyre meget. Dette dødsfald fik os alle sammen til at skamme os.»

Det er forståeligt, at selv »dannede« kinesere havde svært ved at skelne mellem Kristendom og dem, med hvem Kristendommen kom til Kina. Chou Yentung skriver:

»I min families tilfælde fandtes ingen aktiv modstand før 1885, året for krigen med Frankrig, da det erobrede Annam (3). Franskmandene havde i mange årtier været aktive i Asien, hvor de mødte modstand fra englænderne overalt, undtagen i Indokina.

(fortsætter side 8)

Tredie Onkel, no. 2 fra højre i forreste række, fotograferet med sin familie i Chengtu i 1956.

(fortsat fra side 7)

Frankrig besatte Hanoi, og for at standse dem besatte England Nordbrma. Begge lande var hypnotiserede af beretningerne om Kinas rigdom, af handelen i Centralasien og Tibet, og Szechuan var nøglen til Tibet. Englænderne tænkte den gang på gennem en hurtig krig at annektere hele området omkring den Store Flod og til Szechuan for at standse franskmændene; franskmændene begyndte en invasion af Kina gennem Yunnan, og vi blev de uskyldige ofre for denne grådige rivalisering. I London og Paris var en anglo-fransk krig under opsejling.

I Szechuan var ophidselsen intens, man krævede, at dynastiet beskyttede vore provinser og oprettede hjemmevern. I Nordmann dannedes store bender af bønder, guerrillaerne de Sorte Flag, der kæmpede mod franskmændene og slog dem. Franskmændene tog deres tilflugt til, hvad de kaldte en afværgeforanstaltning, ved at bombe Formosa, ødelægge vore skibsværter langs kysten og blokere havnene til den Store Flod (4). Deres flåde foretog togter i land og anrettede massakrer på indbyggerne i de små kystbyer.

— og som enden på det hele i den omgang:

"Frankrig fik overhøjhed over Annam, jernbanekoncessioner og to havne. De opnåede også en traktat om yderligere udvidelse af privilegier for de romersk-katolske missionærer. Dette førte i Szechuan og andre steder til et udbrud af had mod de kristne, som disse sidste intet gjorde for at mildne, og som kulminerede i opstanden i 1900, Bokseropstanden."

Af dette kristenhad er imidlertid idag ikke en taddel tilbage.

Han Suyin kendte kun sin far som en tavs mand. Når vi har så mange oplysninger fra hans hånd, skyldes det i meget høj grad, at Tredie Onkel sørgede for at redde store dele af hans breve. Men han reddede mere end det:

"Det skyldes Tredie Onkel, at der blev taget fotografier af forfædrenes malerier, for den originale silke er smuldrret væk gennem tid og fugt. De stirrer ud på os fra fortiden, disse mænd og kvinder, mennesker fra en anden æra, værdifulde, fordi de er blevet bevarede (fig. 2). Oldefar Taohung, der er fotografæret

som syvogfirsårig, min bedstefar med det stumme spørgsmål i sine bedrøvede øjne, min bedstefars bror, Anden Grandonkel, som i 1951, den store landreform, år, kastede sig selv i en brønd, fordi han ikke kunne bære at skulle stå til regnskab over for sine bondeforpagtere (han var nioghalvfjerds og gjorde gymnastik hver morgen og knækkede valnødder med sine hele og perfekte tænder) ... alle er de hos mig nu. De ønsker ikke nogen lovprisinger, blidt rislende som en bjergbæk. De ønsker sandheden, inden for den umådelige sammenhæng, som er Kina.

"Din Anden Grandonkel skulle ikke have valgt denne våde udgang for sin sjæl," siger Tredie Onkel, når han snakker om denne sørgelige affære, og undgår det ubehagelige tabuord: død. "Selvfølgelig måtte bønderne kræve retfærdighed hos mange godsejere, og der var jo dog også folkedomstole." (fig. 3)

Han gør ikke oprør mod denne udryddelse af det feudale samfund. For dette er jo en revolution, ikke nogen barneleg, og vi har alle levet med revolutionen hele vort liv, selv da vi ikke anerkendte den. Den har spist og drukket sammen med os, gået i seng med os, har dræbt nogle af os. Men vi på vor side dræbte jo også, også mange flere, end revolutionen nogensinde dræbte, og vore hårde hjertor var uberørte til trods for al vor tale om retsindighed og moral. Ingen så intelligent som Tredie Onkel er dum nok til at ønske det tilbage, som ikke er mere. Han følte, at Anden Grandonkel handlede for overilet ved at afslutte sit liv så pludseligt.

"Han kunne ikke bære at tabe ansigt, kunne ikke bøjse sig for kritik og bebrejdelser."

Tredie Onkel var mere bejellig, mere lærvillig. "Vi prøvede deres revolution. Nu endelig er vort land vort eget, vi har jaget alle udplyndrerne ud. Ingen skal spytte på os længere!"

Sådan følte han det, som så mange som han føler det. Han var ingen revolutionær, ingen kommunist, ingen ursorfiter, kun en gammel kapitalist, der levede af sine renter, men patriot og derfor tilfreds med at se tingene sat på plads."

Forandringen er ikke en rolig flod

En aften i 1940 sidder Han Suyin sammen med sin Tredie Onkel i Chungking, Szechuans hovedstad, mens de japanske krigsflåver lader deres "djevleløg" hagle ned over byens kvarterer. De samtaler om baggrunden for det, der sker omkring dem:

"I 1894 var jeg syv, din far næsten ni. Det var tidlig morgen i den anden måned af året, et mildt forår. Jeg var netop færdig med at spise min morgenbrød, da din Anden Grandonkel, der havde været på borgmesterkontoret for at læse Imperial Gazette, som kom til os med kurér fra Peking, kom færende ind i gården; han skreg og råbte og slog ud med armene: »De har slået os, de har slået os! De japanske djæveler har slået os!« Du forstår, selv på den tid, for så længe siden, var din Anden Grandonkel meget ilter og impulsiv.

Det var din oldefar Taohungs fireoghalvfjerdstindstyvne år, vore forældre var hjemme fra Kansu, men ingen kunne glæde sig. Oldefar lod os bære sorg på grund af nederlaget. Jeg hukker, hvordan vi følte, fordi vi havde beundret japanerne så meget. Vi havde ikke troet, at Japan ville præve sin nyhvervede våbenmagt på os. Vi lignede hinanden så meget, japanerne og kineserne, delte næsten den samme kultur. Jeg har ofte siden spurgt mig selv, hvorfor gjorde de dette? Jeg tænkte sommetider: Japan vil altid imitere en eller anden. Først var det os. Derpå England og Tyskland. Næste gang bliver det måske Amerika. Altid denne tørst efter militær magt. De har en uciviliseret sjæl, tiltrods for deres store høflighed.

"For mig," sagde Tredie Onkel, mens han viftede den tunge hede, der gjorde natten tæt, bort fra sig, »er 1895 det år, da Revolutionen begyndte. Hvis man når til et punkt, hvor man intet har at miste, så rejser man sig og laver en revolution. Men en revolution skabes ikke kun af de folk, der bliver udnyttet, men forberedes af dem, der udnytter dem. Det er historiens paradoks. Japanerne, Vesten, alle hjalp de til med at fremkalde Revolutionen i 1911, og hvem ved, om det ikke efter denne store krig kommer en ny revolution?"

Tidspunktet var 1940, vi vidste allerede begge to, vidste inderst inde, at en ny revolution ikke lå så langt borte. På den tid håbede vi begge på, at den ikke ville komme, for vi havde begge så meget at miste.

"Efter 1895 begyndte vor familie også at gå sin ruin i møde," fortsatte Tredie Onkel. »Jeg vidste det, fordi jeg altid var hjemme, i Szechuan. Skatterne blev fordoblet. Men nationalindtægten formindskedes alligevel, fordi det meste af den på forhånd skulle bruges til betaling af renter på krigsskadeerstatningerne og lånene fra Vesten.

Vores tobakshandel skrumpede ind i stedet for at vokse, og nu strømmede der en masse udenlandske varer ind, for der var kun én undtagelse fra afgifter og skatter, og det var udenlandske varer. De

kom ind under et »transitpas«, fuldstændig fritaget for de afgifter, der ved traktater var pålagt os gennem krigen, og derfor gik alle vore egne hjemlige industrier til grunde.

Vore købmænd afslog, for at redde sig selv, at tage varer fra deres egne lokale fabrikker, købte engelske og japanske varer i Shanghai, transportererede dem til Szechuan under »transitpas« og tjente således en formue, mens de, der holdt sig til de hjemlige industrier, mistede alt.

Vor tobakshandel blev kvalt, og senere blev tobakken et monopol, der blev lagt i hænderne på det Engelsk-Amerikanske Tobakskompagni i Midt- og Sydchina, mens det i Nordchina faldt i hænderne på japanerne. Tobakken blev eksporteret på et »transitpas«, skattefrit, bragt til udenlandske tobaksfabrikker, der blev bygget i Shanghai, Hankow og Tientsin, på de udenlandske koncessioners territorier, enklaver af europæisk territorium, som efter 1895 og derefter solgt til os igen i form af cigaretter.

Hjemmevævningen af tekstiler gik i stå ved indførsen af bomuldsvarer, først fra Lancashire, senere blev de fremstillet i Indien, hvor engelske fabrikker drog fordel af billigere, indfødt arbejdskraft. Senere endnu byggede japanerne fabrikker i Kinas traktathavne, oversvømmede markedet med tekstiler og udslettede det engelske tekstilmarked. Og kinesisk arbejdskraft var ligeså billig som indisk og endda mere arbejdssom.

Der blev afkrævet skat af kinesiske junker og både, der besøjelede floderne, men aldrig af de fremmede dampskibsselskaber, som efter 1895 begyndte at besøge den Store Flod.

Og således begyndte provinserne at gå bankerot, og for at redde sig holdt de en stadig større del af skatterne tilbage i stedet for at betale dem til regeringen, for at modvirke de ruinerende tab. Jo mere Manchu dynastiet trængte til penge, jo mere modvillige blev provinserne til at yde dem, jo flere penge blev hængende i de lokale embedsmænds hænder.

Men din far ofrede aldrig sin opmærksomhed på økonomi,» sagde Tredie Onkel. »Han var en studeret mand, han troede på oplysning og reformer. Lærde mænd er bange for vold, bange for at slås, bange for at slå ihjel. Men forandringen er ikke en rolig flod, der flyder jævnt og stille. Den kan ikke holdes nede i en bærestøls sindige fart. Og på grund af denne krig med Japan opstod der et stærkt krav om forandring, især fra de lærde. En reformbevægelse under ledelse af den lærde Kang Yuwei fik stor indflydelse, men kun

for en kort tid. Dens undergang var kort og blodig, og den gjorde dybt indtryk på din far, tror jeg, selvom vi aldrig diskuterede det. Selvom jeg var ung på den tid, var der noget i mig, der var imod al denne snak om demokrati, som reformisterne elskede så højt. Vagt følte jeg, at den sande autoritet skjulte sig andetsteds, at styrken kun kunne opnås gennem bevæbnet magt. Først når vi var stærke, ville folk respektere os, som de hvide begyndte at respektere Japan efter 1895, fordi de var stærke. Din far var en blid digtersjæl, han hadede vold, på samme tid, hvor han på alle sider var omgivet af vold.

Og nu har vi en ny krig, med Japan. Og hvem ved, hvad der vil ske efter denne krig?"

Natten i 1940 blev tættere og tungere, hedens tunge skjold ville ikke lette. I morgen ville japanerne bombe os igen. Tredie Onkel og jeg nippede til vore te og viftede os og ventede på køligheden, der ville komme med daggrøet."

Men hvorfor, vil læseren måske spørge, anser du det for så vigtigt at holde erindringen om nøden vedlig? Ja, nu er jeg jo ikke ene om opfattelsen — kineserne mener det samme. Det er nemlig en farlig sag at finde sig til rette med gode kår uden at gøre sig baggrunden for de gode kår og risikoen for at de kan forsvinde klar.

Da enhver opblussen af privilegier så øjensynligt avler ny nød for de ikke-privilegerede, er det vigtigt at holde sig nøden for øje. Derigennem skærpes ens syn for spirerne til nye privilegier. Han Suyins far og farbror — og hun selv med — fik opladt deres øjne for årsagerne til nøden omkring dem. De så, at Konfuses doktriner om, at nogle er skabt til at herske — andre til at blive beherskede, er hule og tomme, ligegyldigt hvilket samfund, de bliver fremført i som endegyldige sandheder (fig. 4).

Man kan undre sig over, så længe det varede, for de lod sig påvirke af den nød, de så omkring sig — så længe de var om at fatte de samfundsmæssige sammenhænge. Men ærligt talt — hvor langt er du og jeg nået i vor forståelse af de sammenhænge, der er mellem den nød, vi er vidne til på TV-skærmen og vore egne gode kår?

(fortsætter side 9)

NYT I VDK'S BUTIK KØR

Kinesiske udgivelser

Formand Maos vigtige instruks angående teorisørgsmålet. Udsendt af Den Kinesiske Folkerepubliks Ambassade, 1975. 32 s.

Documents of the first session of the fourth national people's congress. Peking, 1975. 88 s.

Børnebøger

Miao Yin-tang: Good children. Peking, 1974. 6,00 kr.

Tu Wei: Landing the Giant Sturgeon. Peking, 1974. 5,00 kr.

Vestlige udgivelser

Daily life in revolutionary China. Maria Macciochi. London, 1972. 506 s. 52,00 kr.

Education in China. Anglo-Chinese Educational Institute, 1974. 82 s. 6,00 kr.

An introduction to Chinese Politics. Harald C. Hinton. New York, 1973. 322 s. 38,75 kr.

Kinas vei til socialismen. E.L. Wheelright and Bruce McFarlane. Gyldendal Norsk Forlag, 1974. 260 s. 54,00 kr.

Peasant revolts in China 1840-1949. Jean Chesneaux. London, 1973. 180 s. rigt illustreret. 27,50 kr.

The People's comic book. Red womens detachment. Hot on the trail and other chines comics. New York, 1973. 252 s. 44,50 kr.

Pressen i Kina. Svensk-Kinesiska Vänskapsförbundet, 1975. 53 s. 27,50 kr.

Pressen i Kina. Svensk-Kinesiska Vänskapsförbundet, 1975. 53 s. Kina-häftet no. 13. 7,00 kr.

The Scalpel, the Sword. The story of dr. Norman Bethune. Ted Allan and Sydney Gordon. New York, 1973. 320 s. 43,25 kr.

The Women's Movement in China: A Selection of Readings 1949-1973. Elisabeth Croll. Anglo Chinese Educational Institute, 1974. 115 s. 8,00 kr. (se anmeldelsen i »Danmark Kina nr. 13/14. s 4.)

Tidsskrifter

Broadsheet nr. 5, 1975. China's class struggle. Educated youth and the chinese revolution.

The China Quarterly nr. 61, 1975 (200 s.) 18,00 kr.

Juxtaposing past and present in China today. Centralisation and decentralisation in China's fiscal management. New light on Mao: His views on the soviet union's political economy. An interview with Chinese legal officials. Book reviews.

Kina og vi nr. 1, 1975 3,00 kr.

Kinas 4. Folkekongres. CIA i Tibet. Indtryk fra Nanniwan kadreskole april 1974.

Kina Rapport nr. 2, 1975. 5,00 kr.

Tema; Sporten i Kina. Nordahl Grieg i Kina i 20erne. Sprogreform i Kina? Konfucius i Hverdagen. Svensk metalarbejder fortæller fra Kina.

Forfattere, oversættere og konsulenter til Kinahæfter.

VDK's Kinahæftegruppe er i færd med at danne et bredt forfatter/oversætter/konsulent panel med henblik på udgivelsen af kommende Kinahæfter.

- Vi vil gerne i kontakt med folk,
- der udfra et bredt og specifikt kendskab til kinesiske forhold kan deltage i udarbejdelsen af kommende publikationer,
 - der kan fungere som oversættere fra engelsk, tysk, fransk, svensk, norsk, kinesisk og eventuelt andre sprog,
 - der kan påtage sig en konsulentvirksomhed ved bedømmelse og udvælgelse af forskelligt materiale.

Skriv til os, så vil vi sende yderligere oplysninger frem.

KINAHÆFTER
Paradisgade 1
8000 Århus C.

Kina for børn

Claus Bjerring: *Det ny Kina*. Foto: Hsinhua og Ulf Timmermann. *Emneserien, Borgens forlag*. 40 sider. Kr. 25,50.

Claus Bjerrings ny skolebog om Kina, beregnet på orienteringsundervisningen i 3-5. skoleår, er i bedste forstand en billed-tekst bog. Teksten er en samling snapshots, der sammen med billederne fortæller om livet i det kinesiske samfund på en impressionistisk måde.

Inden for en meget menneskelig ramme fokuserer Claus Bjerring på nogle væsentlige sider af de kinesiske system: Organiseringen af mennesker og arbejde, sammenhængen mellem teori og praksis, begrebet at gå på to ben og princippet om at stole på egne kræfter. Det er temaer og tankegange, der er uvante for de fleste skolebørn, som derfor mangler både sprog og begrebsramme for dem. I det store hele lykkes det Claus Bjerring at overvinde dette problem. Han går ikke i tekniske detaljer overhovedet og undgår navnestof og specifikke tekniske udtryk som f.eks. tre-i-éen komite. Men et par steder — netop hvor han skal forklare overordnede begreber om samfundet — bliver hans tankegang for sammentrængt og svær at læse og kapere — i hvert fald for 3.-4. klasse.

Mindst lige så vigtigt som teksten er imidlertid billederne. Det virker som om teksten er sat op som rytmiske helheder, eller digte, til billederne. Billede og tekst »går på to ben« og danner basis for arbejde og samtale langt ud over bogens rammer. Bogen er dog ikke helt lydfri. Det historiske afsnit er så kortfattet og sammentrængt, at det giver et lidt fortegnet billede af forholdene. F.eks. står der: »Japan forsøgte at erobre Kina, men militærjuntaen gjorde ikke modstand«. Det er nu nok at være for hård, selv ved Zhang Kai-shi.

Min alvorligste anke mod bogen er imidlertid, at Kina fremstilles som et land uden egentlige modsætninger. Derved bliver den noget tandløs. Socialismen i Kina defineres så den til forveksling ligner et socialdemokratisk velfærdsprogram fra Danmark. Det hedder i bogen: »Det kinesiske folk er i færd med at opbygge et socialistisk samfund — et samfund, der vil skabe lige vilkår og gode forhold for alle mennesker«. Intet om ejendomsforhold til jord og produktionsmidler. Intet om klassekamp. Proletariatets diktatur, som ellers nok var en diskussion værd i den danske folkeskole bliver humaniseret til: »... det ny Kina, hvor de, der før var fattige, har magten og bestemmer, mens de, der før var rige, har mistet deres indflydelse«. Det hedder videre i bogen: »At tænke socialistisk — det vil sige, at tænke på andre, ikke bare på sig selv«. Den sætning går jo lige ind hos en europæer, der er opdraget med kristendommens bud, om at du skal elske din næste som dig selv. Men er forskellen virkelig så ens?

Alt i alt er det en meget tiltalende og dejlig billed-tekst bog om Kina. Ganske vist vil 3.-4. klasse nok have svært ved at læse teksten selv, men til gengæld giver billederne masser at snakke om. Det bogen formidler er ikke så meget viden, facts, som en sympati og en holdning man kan bygge videre på, når interessen er vakt. Bogens impressionistiske karakter er på en gang dens styrke og dens svaghed. Den er et lille kunstværk at blade i, fuld af gode iagttagelser, men den slår ikke til i beskrivelsen af de strukturer, der ligger bag hvad øjet ser.

Ki Aabenhus

友

Venskab

Venskabsforbundet Danmark -Kina's formål er at styrke venskabet mellem det danske og kinesiske folk ved at give alsidig oplysning om forholdene i Kina samt at arbejde for at udvikle forbindelserne mellem Danmark og Den kinesiske Folkerepublik.

Københavns lokalafdeling:
Studivestgade 18
1455 København K
tlf. (01) 14 79 99
Giro: 9 45 74
Abent:
mandag-fredag: 14-17.30
tirsdag og fredag
endvidere fra: 17.30-19.00

Aalborg lokalafdeling:
c/o Peer Strande Hansen
Lundsgaardsvej 4B
9000 Ålborg
tlf. (08) 13 80 81

Randers lokalafdeling
c/o Steen Jensen
Narrebrogade 12
8900 Randers

Århus lokalafdeling:
Paradisgade 1
8000 Århus C
tlf. (06) 19 00 91
Giro: 3 16 86 70
Abent:
mandag-fredag: 16-18
lørdag: 10-13

Årskontingent:
Enkelt: 30,- Par: 45,-
Pensionister og unge
under 18: 15,-

NV-Jyllands lokalafdeling:
c/o Steen Espensen
Skjoldgården 44.2
7500 Holstebro
tlf.: (07) 42 00 25
Giro: 6 26 38 95

Tidskriftsaftelingen:
Studivestgade 18
1455 København K
Giro: 7 10 10 23
tlf. (01) 14 79 99

"Danmark-Kina" udkommer med 10 numre årligt. Sendes gratis til alle medlemmer. Abonnement for ikke-medlemmer: 15,- kr. Institutionspris: 25,- kr. Beløbet indskrives på giro 7 10 10 23.

Redaktion og distribution:
Studivestgade 18, 1455 København K, tlf. (01) 14 79 99.

Redaktionen:
Jørgen Hunsdahl, Erik Høfring, No Maagaard, Ulf Timmermann (ansv.).

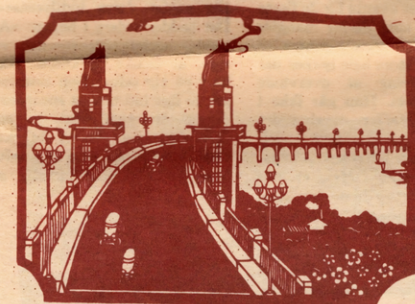
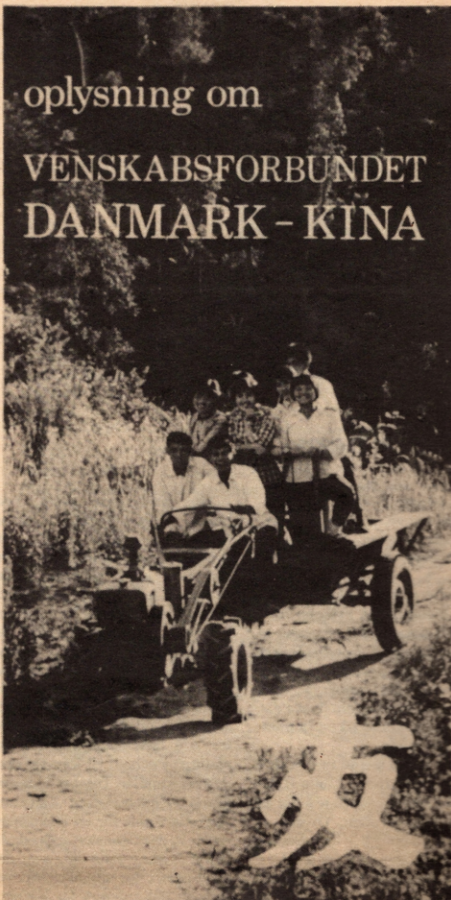
Kontakt til lokalafdelingerne:
Århus lokalafdeling: Kirsten Larsson, Nordvestjysk lokalafdeling: Henning Olesen, Aalborg lokalafdeling: Hanne Rasmussen.

Adresseændring:
"Danmark-Kina" bliver udsendt over Avispostkontoret. Dvs. at bladet afleveres direkte fra trykkeriet til Avispostkontoret, som sørger for distributionen til de lokale posthuse. Adresseændring eller uregelmæssigheder i leveringen skal derfor meddeles det lokale postkontor.

Sats: H.P. Sats I/S, Assens
Tryk: Minavisen, Kbh.
Oplag: 4000 ekspl.

一定要把雅河

Næste nummer (17) udkommer omkring 10. september

Venskabsforbundet Danmark-Kina

Den Kinesiske Folkerepubliks oprettelse i 1949 betød et nyt liv for en fjerdedel af jordens befolkning. Et bedre liv.

Kina har en sammenhængende historie på 4000 år. I denne periode har det kinesiske folk skabt en storslået kultur og har ydet bidrag til andre civilisationer, bl.a. vor del af verden.

Det kinesiske folks fremskridt under opbygningen af Det nye Kina følges i resten af verden med stadig stigende interesse, som bl.a. har givet sig udtryk i en stærkt stigende medlemstilgang for Venskabsforbundet i de senere år.

Som et af de første vestlige lande anerkendte Danmark i 1950 Den Kinesiske Folkerepublik. Siden da har forholdet mellem Danmark og Kina udviklet sig på alle områder, og den stigende interesse og forståelse for Kina har betydet en udbygning af de væsentlige forbindelser mellem det danske og det kinesiske folk.

Venskabsforbundet Danmark-Kina, som stiftedes i 1952 under navnet *Selskabet for Kulturel forbindelse med Kina*, har til formål at styrke venskabet mellem det danske og det kinesiske folk ved at give alsidig oplysning om Kina samt ved at udvikle forbindelserne mellem Danmark og Den Kinesiske Folkerepublik.

Venskabsforbundet er en bred organisation, der i sit oplysningsarbejde henvender sig til hele det danske folk og ser det som sin opgave at samle alle Kina-interesserede i Danmark.

Bliv medlem af Venskabsforbundet

Medlemskab indebærer ikke nogen form for partipolitisk stillingtagen. Venskabsforbundet er uafhængigt af ethvert politisk parti og organisation og arbejder ikke for generelle politiske ændringer i Danmark.

Venskabsforbundet er et landsforbund. Medlemmerne er spredte over hele landet og er tilknyttet en række lokale afdelinger (se adresselisten nedenfor). I de fleste af de områder, hvor der ikke er lokalafdelinger, har vi kontakt med arbejdsgrupper og enkeltpersoner.

Venskabsforbundet tilstræber yderligere oprettelse af lokale afdelinger andre steder i landet.

Alle medlemmer modtager medlemsbladet *Danmark-Kina*, hvori der bl.a. bringes oplysning om Venskabsforbundets aktiviteter, og alle medlemmer kan ansøge om deltagelse i Venskabsforbundets årlige rejser. Gennem medlemskab er man med til at støtte venskabsarbejdet og har mulighed for at øve indflydelse på Venskabsforbundets virksomhed.

Venskabsforbundets virksomhed

Offentlige arrangementer

Gennem de lokale afdelinger arrangerer Venskabsforbundet jævnligt en række offentlige møder, filmforevisninger og udstillinger, hvor forskellige aspekter af Kinas udvikling belyses. Desuden yder Venskabsforbundet medlemmerne støtte til afholdelse af mindre, lokale møder, ligesom vi samarbejder med andre organisationer om afholdelse af fælles Kina-møder. I de enkelte lokalafdelinger arrangeres der løbende studiekredse for alle interesserede.

Kina-rejser

Venskabsforbundet arrangerer hvert år rejser til Kina for medlemmer. Vi forsøger at give de enkelte rejsegrupper en så bred alders-, erhvervs- og bormæssig sammensætning som muligt. Desuden arrangerer vi rejser for faglige grupper. Rejserne er normalt af 3 ugers varighed.

Kina-butikker

Venskabsforbundet har i øjeblikket Kina-butikker i København og Århus, hvor vi forhandler kinesiske bøger, pjecer, plakater, grammofoonplader, papirklip, postkort m.m., samt bøger udgivet i Danmark og det øvrige Væsten.

I Kina-butikkerne findes desuden bibliotek med Kina-litteratur. (Adresser og åbningstider: se adresselisten).

Publikationer

Medlemsbladet *Danmark-Kina*, som udgives med 10 numre årligt, indeholder foruden oplysninger om Venskabsforbundets aktiviteter og intern debat, artikler om alle sider af det kinesiske samfund, skrevet af danskere, oftest på baggrund af besøg i Kina, oversatte kinesiske artikler, samt artikler af ledende vestlige Kina-skrivere.

Desuden udgiver Venskabsforbundet en serie hæfter, *Kinahæfter*, som kan købes i løssalg eller på abonnementsbasis.

Tidsskriftsafdelingen

I Kina udgives en række tidsskrifter på fremmede sprog, som man kan abonnere på gennem Venskabsforbundets tidsskriftsafdeling. Blandt disse kan nævnes billedbladen *Kina/China Pictorial* og *China Reconstructs*, den politisk, teoretiske ugeavis *Peking Review*, samt det kulturelle magasin *Chinese Literature*.

Yderligere oplysning om disse, andre kinesiske tidsskrifter og abonnementsregning: skriv efter vores Tidsskriftsfolder - se adresselisten.

Kina i Dag er et månedligt tidsskrift, som udgives af den kinesiske ambassade i København, Øregårds Allé 25, 2900 Hellerup. Abonnementet er gratis og kan bestilles på ovenstående adresse.

Foredragsholdere og udlån af Kina-materiale.

Til skoler, arbejdspladser, foreninger, biblioteker og andre interesserede kan Venskabsforbundet tilbyde følgende:

Foredragsholdere:

Liste over foredragsholdere, som alle har besøgt Kina, omfattende forskellige emner, kan rekvireres hos Venskabsforbundet.

Udstillinger:

Af udstillinger kan tilbydes: Plakatudstillinger med nye og ældre kinesiske plakater, med danske undertekster, som foruden at belyse kinesisk plakatkunst, er inddeelt i emner til illustration af Det nye Kina.

Venskabsforbundet råder endvidere over en samling af Kinesiske Papirklip, monteret i rammer. Udstillingen viser bl.a. fremstillingsprocessen for denne gamle kunstart, samt giver et bredt udsnit af stillarter og motivvalg.

Planchaudstillingen «At vokse op og at lære i Det nye Kina» skildrer i tekst og billeder børns og unges opvækst.

Undervisningsmateriale:

Specielt til undervisningsbrug har Venskabsforbundet fremstillet lysbilledserier med tilhørende lydånd. Af emner kan nævnes: Uddannelse i Kina; En stor Arbejdsplads; Landbrug og industri; Kinas Historie — og Boliger.

Med hensyn til andre former for undervisningsmateriale stiller Venskabsforbundet sig gerne til rådighed med hjælp bl.a. med film og klassesæt af pjecer og bøger.

Venskabsforbundets adresser:

Københavns lokalafdeling: Århus lokalafdeling:

Studivestergade 18
1455 København K
Tlf: (01) 14 79 99
Giro: 9 45 74
Åbent:
mandag-fredag: 14-17.30
tirsdag og fredag
endvidere fra: 17.30-19.00

Paradisgade 1
8000 Århus C
Tlf: (06) 19 00 91
Giro: 3 16 86 70
Åbent:
mandag-fredag: 16-18
lørdag: 10-13

NV-Jyllands lokalafdeling:

c/o Steen Espensen
Skjoldgården 44.2
7500 Holstebro
Tlf: (07) 42 00 25
Giro: 6 26 38 95

Tidsskriftsafdelingen:

Studivestergade 18
1455 København K
Tlf: (01) 14 79 99
Giro: 7 10 10 23

Randers lokalafdeling:

c/o Steen Jensen
Nørrebrogade 12
8900 Randers

Kina-hæfter:

Paradisgade 1
8000 Århus C
Giro 8 27 48 78

Ålborg lokalafdeling:

c/o Peer Strande Hansen
Lundsgaardsgade 4 B
9000 Ålborg
Tlf: (08) 13 80 81

Kina-Butikkerne:

Adresse og åbningstider:
Se tilsvarende for Københavns og Århus' lokalafdelinger.

ÅRSKONTINGENT:

Enkeltpersoner: 30,-
Par: 45,-
Pensionister og unge under 18: 15,-

Giro: 6 23 45 77
VENSKABSFORBUNDET DANMARK-KINA

Studivestergade 18
1455 København K

I dette nummer bl.a.:

Fodbold i Kina

Kinesiske arbejderes strejkeret

Flodgudens bryllup

Kinesisk akrobattrup til Danmark

En amerikansk ven af Kina: AGNES SMEDLEY

Lad fortiden tjene nutiden — og fremtiden

UDGIVET AF VENSKABSFORBUNDET DANMARK-KINA,

no. 16, juni 1975

Kinesiske arbejdere har ret til at strejke

Af JOACHIM og ULLA ISRAEL

Den kinesiske folkekongres trådte sammen i Peking i januar i år. Der blev vedtaget en ny forfatning, der garanterer folket en række rettigheder. Blandt dem findes de såkaldte fire rettigheder, nemlig retten til at agitere frit blandt masserne, retten til på alsidig måde at give udtryk for sine meninger og synspunkter, retten til at opsætte plakater med store bogstaver, d.v.s. i skrift at kritisere eksisterende forhold, samt retten til at organisere diskussionsmøder. Som en helt ny rettighed blev retten til at strejke indført i forfatningen.

Hvad indebærer det, at arbejderne i et socialistisk land har en grundlovssikret ret til at strejke? Følger man den traditionelle måde at beskrive et socialistisk samfund på, så forekommer det ikke umiddelbart indlysende, at strejker behøver at opstå, end-sige at retten til at strejke nødvendigvis behøver at blive garanteret i forfatningen. Der ræsonneres i store træk på følgende måde: I et socialistisk land er produktionsmidlerne samfundets ejendom. Det er arbejderne selv, der har kontrollen over dem. Endvidere plejer man at hævde, at de ændrede ejendomsforhold automatisk medfører, at klasserne forsvin-

(fortsætter side 2)

«Til lyden af lystige og rungende gongoner og trommer trækkes tæppet langsomt til side. To unge mænd slår saltomortaler og springer omkring for at drille «løverne» med udskårne bolde (der, ifølge afbildninger på gamle kunstværker, er løvernes legetøj). Løverne spilles hver af to akrobater iført dragter af gult og rødt pelsværk med storslåede, stiliserede løvehoveder. Løverne hengiver sig til deres egen akrobatik, de jager boldene, slår poterne ud efter dem og ruller rundt på gulvet.»

Dette klassiske, kinesiske akrobatnummer og mange andre nye og gamle numre får vi i Danmark lejlighed til at se i perioden 29. september til 14. oktober, når 67 medlemmer fra Tientsins akrobattrup kommer på besøg, med Venkabsforbundet som vært og arrangør. Programmet er for øjeblikket ved at blive endelig fastlagt. Turneen vil omfatte Aalborg, Århus og København (muligvis også Herning). De endelige datoer for optræden vil blive meddelt i næste nummer af Danmark-Kina.

Besøget er i organisatorisk og økonomisk forstand langt den største opgave, forbundet har stillet sig, og samtidig det mest omfattende projekt for at nå ud

Kinesisk akrobattrup til Danmark

til befolkningens brede lag. Akrobaternes markering gennem deres besøg det kinesiske folks venskab med det danske folk. Vi ønsker derfor, at så mange som muligt, for en rimelig pris, kan få lejlighed til at se truppen optræde, og at så mange som muligt vil forbinde truppens optræden med forståelse af og venskab med Kina. Der vil udover de store arrangementer, blive gennemført mindre på arbejdspladser, skoler og andre institutioner. Men truppens besøg vil også omfatte andet end optræden. Der vil for truppen blive arrangeret besøg på arbejdspladser, institutioner, museer og besøg i private hjem.

Et sådant arrangement lader sig ikke gennemføre uden mange medlemmers aktive medvirken, bl.a. til uddeling af plakater og andet materiale til annoncering. Der vil følge mere herom i næste nummer, men vi opfordrer allerede nu medlemmerne til at henvende sig til de lokale afdelinger og blive skrevet op.

Angående det praktiske arrangement er vi gået i samarbejde med Arte. Under opholdet i Aalborg vil truppen være byens gæster, og i Århus og København er vi ligeledes i kontakt med de kommunale myndigheder og har endvidere rettet henvendelse til kulturminister Niels Mathiasen.

□

(fortsat fra side 1)

der og at strejker som et våben i klassekampen således er overflødig.

Men problemet er, at produktionsmidlerne i de såkaldte socialistiske lande af Sovjetunionens type kun formelt set er samfundets ejendom. Reelt kontrolleres de af en ny herskende klasse af teknokrater og bureaukrater. Arbejderne savner i praksis enhver indflydelse på produktionsprocessen og på fordelingen af det sociale produkt. Hvorledes det har udviklet sig sådan, kan vi ikke, med den korte plads vi har her, komme nærmere ind på.

De to linjer

I Kina har man erkendt betydningen af at skelne mellem de formelle ejendomsforhold og den faktiske magt og kontrollen over produktionsmidlerne. En socialisering af produktionsmidlerne medfører ikke automatisk, at det er arbejderne, der har den virkelige magt. Det får de kun, hvis masselinjen gennemføres. Denne indebærer ganske vist, at partiet har ledelsen. Men samtidigt må partiet og alle kadre til stadighed lytte til masserne, acceptere kritik og tage hensyn til de ideer, forslag og ønsker, som masserne fremkommer med. For at dette gensidige samspil skal kunne fungere, må den ideologiske skoling hele tiden uddybes.

Under den socialistiske opbygning er der desuden hele tiden risiko for tilbagefald til kapitalismen. Denne risiko er særlig stor, hvis man følger den

»revisionistiske linje«. Denne indebærer, at produktionen og opfyldelsen af planens målsætninger bliver de dominerende mål. Dette at betone produktions effektivitet er, hvis man følger den revisionistiske linje, forbundet med det at anvende profitten som et mål for effektiviteten. For at opnå høj effektivitet forsøger man endvidere at ansøre arbejderne med materielle belønninger. Dette indebærer, at opnåelsen af materielle fordele bliver en vigtig psykologisk drivkraft til at få arbejderne til at arbejde.

Mod denne revisionistiske linje sætter kineserne den »revolutionære linje«. De går ud fra, at revolutionen er en lang og stadig pågående proces. I denne proces må de politiske mål være de primære. Produktionen må underordnes disse mål. Det er naturligvis vigtigt at opnå gode produktionsresultater både hvad angår kvantitet og kvalitet. Men disse kan bedst opnås, hvis masserne har klassebevidsthed og en revolutionær holdning. Derved kan den materielle basis blive påvirket af den ideologiske opbygning.

Så længe der eksisterer en »revisionistisk« og en »revolutionær« linje, så længe vil der også være klasser og klassekamp. Klassekampen føres hele tiden af masserne mod dem, der vil føre en revisionistisk linje og dermed genindføre kapitalistiske forhold. Pågår der en klassekamp, så må arbejderklassen også have våben for at kunne

gennemføre denne kamp. Strejker er et af disse våben.

Retten til at strejke

Da vi i april i år besøgte Kina, var vi meget opsatte på og fik vi også rig lejlighed til at diskutere disse problemer. På alle de arbejdspladser, vi besøgte, stillede vi bl.a. følgende to spørgsmål: »Den nye forfatning garanterer strejkeretten. Under hvilke betingelser kunne I tænke jer at strejke?« og »Mod hvem vil en sådan strejke vende sig?«.

På en tekstilfabrik i Shichachuang — Hopei-provincens hovedstad — svarede en arbejder: »Retten til at strejke har vi fået for at kunne bekæmpe bureaukratiske arbejdsmetoder. Hvis de ledende kadre her på fabrikken undlader at holde kontakt med masserne, hvis de anser sig selv for at være bedre og som nogen, der står over masserne, så vil vi strejke. Hvis kadre derimod deltager i fysisk arbejde en trediedel af året, som de skal, og hvis de ikke skiller sig ud fra masserne men lytter til dem, så kan de heller ikke udvikle en bureaukratisk stil. Så er der ingen grund til for os at strejke. Hidtil har vi ikke haft nogen strejker, fordi kadre har vist sammenhørighed med masserne.«

Derefter tilføjede formanden i fabrikkens revolutionskomite: »Retten til at strejke bevirker, at kadrene hele tiden må stille høje krav til sig selv. Vi må følge formand Maos opfordring og deltage i det fysiske arbejde, samtidig med at arbejderne må

deltage i fabrikkens ledelse. Vi kan ikke komme med regler og bestemmelser, som er uacceptable for arbejderne. Gjorde vi det, så ville der med det samme udbrude strejke. Derfor er det nødvendigt hele tiden at diskutere med arbejderne, lytte til dem, forsøge at overbevise dem og lade dem påvirke os gennem deres kritik. Selve retten til at strejke er for os kadre en vigtig udfordring til os om dagligt at virkeliggøre masselinjen.«

På en maskinfabrik i Chenchow svarede en arbejder: »Vi har her på fabrikken studeret den nye forfatning. Retten til at strejke opfatter vi sådan, at dem, der stifter love virkelig tænker på os arbejdere. Hvis det bliver nødvendigt, vil vi gå i strejke for at forhindre et opvoksende bureaukrati. Men vi vil også strejke, hvis ledelsen her slår ind på den kapitalistiske vej og praktiserer den revisionistiske linje; hvis den vil opnå den størst mulige profit uden at tage hensyn til produkternes kvalitet, og hvis den forsøger at forgifte os med borgerlige tankemåder og stimulerer os til at arbejde hårdere ved at give os højere løn og ekstra bonus. Vi vil følge en proletarisk linje. Derfor studerer de fleste arbejdere marxismen, leninismen og formand Mao's skrifter meget indgående. Det giver os de teoretiske våben. Strejkeretten giver os det praktiske våben.«

Et våben i klassekampen

På en lastbilfabrik i Nanking svarede en af de ledende kadre:

»Strejkeretten er en demokratisk rettheds. Eftersom staten har fuld tillid til arbejderne og stoler på masserne, så er det naturligt at de skal have ret til at strejke. Under normale omstændigheder vil der ikke komme nogen strejker på vor fabrik. For hver gang arbejderne tager til orde for at stille forslag eller komme med krav, så lytter ledelsen. Den sørger for, at der sker forandringer, og den forbedrer selv sit arbejde. Men hvis ledende kadre gør sig skyld i alvorlige fejltagelser, og hvis de endda skulle gå så langt som til at følge en kapitalistisk vej, hvis de praktiserer en revisionistisk linje, så vil vore arbejdere øjeblikkelig strejke. Accepterer vi ikke arbejderens kritik og forbedrer vort arbejde, så ville der straks udbrude strejke. Endnu har vi ikke haft nogen. Men strejkeretten er et vigtigt våben for arbejderne og en stadig påmindelse for os om at praktisere masselinjen.«

Disse eksempler tyder på, at strejker både af ledende kadre og af arbejdere opfattes som et vigtigt middel i klassekampen.

Denne kamp føres mod revisionistiske tendenser og mod forsøg på bureaukratisering og en bureaukratisk classes forsøg på at skaffe sig magtpositioner. Der findes en klar bevidsthed om disse for en socialistisk opbygning så farlige tendenser. Strejkeretten vidner også om, at det kinesiske kommunistparti sætter sin lid til masserne, og bl.a. gennem strejkeretten giver det dem et våben til at bekæmpe tendenser, som kunne lede hen mod en kapitalistisk udvikling.

Kisten uden bund

I et »Brev fra Peking« fortæller Robert Friend lidt om baggrunden for og nødvendigheden af kritikken af Konfutses (i det svensk-kinesiske venskabsforbunds blad »Kina Rapport«, nr. 2, 1975). Han har besøgt det område, hvor Tachai ligger, og beretter bl.a. fra mønsterbrigaden:

»Alle de ugifte kvinder over 18 år tilhører arbejds holdet »Jernpigerne«. Med mod og fantasi bekæmper de gamle tanker og vaner, som er selviske, tilbagestående, farlige eller bare meningsløse. De fleste af disse vaner har deres rod i konfutsianismen.«

»I gamle dage var en begravelse en dyr affære, og fattige familier satte sig ofte i gæld gennem flere generationer for at kunne bekoste en begravelse. Det foreskrevne antal sørgedage holdt folk borte fra arbejdet. Der holdtes gravøl for deltagerne, som til gengæld måtte give kostbart ligklæde. Ritualer fore-

skrev bønner og pengegaver. Desuden måtte værdifuld agerjord afsættes til gravene, hvori den afdøde i den dyre kiste kunne formulde i fred.«

»Jernpigerne propagerede utrætteligt mod disse ritualer, tilbødelsen af de afdødes sjæle, (som vender tanker mod fortiden), og mod de meningsløse udgifter, samtidig med at de fremholdt den socialistiske nutid og den strålende fremtid. Nu afholdes en mindehøjtidelighed med kranser, musik og en tale om den afdødes bidrag til landets udvikling og om hvorledes de efterlevende fortsat kan arbejde i samklang med hans gode sider. Og da kister stadig er meget dyre (mellem en fjerdedel og trejdedel af en årsløn, da træ er en mangelvare), har pigerne opfundet en kiste med aftagelig bund. I dag bliver de døde gravsat i en kiste på en værdig måde — men senere bliver kisten helst op for at blive anvendt igen!«

»I en landsby, hvor klanfejder havde truet kollektivet, greb nogle partimedlemmer til håndfast klasseanalyse for at bekæmpe Konfutses dogmer om klanstyre og lydighed mod familien. De åbnede to af Kuo-klanens grave — en fattigbøndes grav og en rigbøndes grav. Den første grav lå på den bare mark og den døde var svøbt i en gammel stråmätte. Rigbønden var gravsat i en hvælving, og kisten indeholdt brokade og andre værdigenstande.«

»Sådan fungerer den konfutsianske klan, sagde partimedlemmerne, den ene er fattig og ussel, den anden rig og mægtig. Konfutses talte om skæbnen, Mao taler om klassen. Den fattige var vores undertrykte broder, den rige var en udsoger og en fjende. Det er klassen — og ikke klanen — der er afgørende for, hvem der er ven og hvem der er fjende.«

Claus Bjerring

Kinesiske bondemalerier

I forrige nummer af »Danmark-Kina« bragte vi en omtale af en bog med 80 farveplancher efter kinesiske bønders malerier. Bogen var, da bladet gik i trykken, midlertidigt udsolgt. Bogbutikken har nu modtaget en ny — men desværre kun lille — sending af »Et udvalg af bondemalerier fra Hu amt«. Pris 30,- kr. Det hed i omtalen:

Der foregår en fantastisk omformning af landskabet i nordvestkina (med mønsterbrigaden Tachai som forbillede), og det er forskellige sider af denne proces, de firs billeder skildrer. Fælles for malerierne er vrimlen af detaljer, og at tingene en gengivet af folk, der har et indgående kendskab til dem. Der er mennesker på dem allesammen, mange mennesker (kun på otte billeder er der færre end fem personer), og de allerfleste arbejder — med terrassebyggeri, brøndgravning, overrisling, pløjning og gødskning. Der er det stadige arbejde med pasning af afgrøderne, høst, korntørring, opmagasinering. Der er opdrætning af heste, køer, svin, ænder og høns, der er fiskeri og frugtplukning. Andre billeder beskriver mekaniseringen, folke-militsen, helstationen, rekreative foranstaltninger, butikken, den lokale bank og brigadens sygruppe. Nogle malerier fortæller om de ideologiske kam-pagner, de politiske studier, dis-kussionerne, de kulturelle akti-viteter — og tre børn, som sidder på tærskelpladsen og tegner "kommunens rige høst".

Det hedder i bogens forord, at

amtet hvorfra billederne er udvalgt, er en avanceret enhed, førende inden for produktionen og de kulturelle aktiviteter, og det hedder om bønderne, at de "korrekt har løst problemet om forholdet mellem politik og kunst, mellem overbygningen og den økonomiske basis og realiseret det program, at litteratur og kunst skal tjene arbejdere, bønder og soldater, tjene socialismen og tjene proletariatets politik. De er blevet forbillede for udviklingen af amatørkunst i landdistrikterne og de er tillige et eksempel, som skolede kunst- arbejdere kan lære af."

I kataloget til Venskabsforbundets plakatudstilling skriver Broby-Johansen i forordet om plakaterne: "Det er folkelige billeder, som opfylder den funktion et billede egentlig har, som man anbringer på sin væg: det skal måske nok også "pynte", men det skal først og fremmest erindre om noget, man gerne vil have for øje, det skal bekræfte beskuerens livsfølelse, opmuntre ham." Gælder det for plakaterne, gælder det i endnu højere grad for disse bondemalerier: de er både kunstnerisk og politisk en opmuntrende bekræftelse.

(fortsat fra side 8)

Han Suyins far og farbror — og hendes forhen så rige tante, som nu hører til de ivrigste med at gå til "skolings" møder — er ikke revolutionære, men det lykkes dem alligevel at gå ind for revolutionen. De kaster sig ikke i brønden. De går ind for og ind i den nye tid med livsnær virkelighedssans.

Nogle af os vesterlændinge har nu og da brug for at opleve verden gennem et gemyt for bedre at forstå situationen eller vor situation. Han Suyins og hendes fars og farbrors gemytter er for mig at se sættilletter, der kan bringe bud mellem den planet, der hedder Kina, og vor egen velkendte jord.

Lad mig da slutte med Han Suyins gengivelse af sin fars beskrivelse af Chungking 1903:

"Omgivet af sine mure, med brøstfældige, utøjbefængte hytter, der klyngede sig til den grå klippe, lå Chungking, kaotisk, rodet, kolerahærgt og fuld af sultende bønder,

der solgte deres børn, for der var hungersnød mod nord, og pigebørn kunne købes for tyve snore med mønter. De rige var taget op til svovlkilderne for at tilbringe den stinkende sensommer og efteråret langt borte fra den uappetlige død, der fyldte fortove og trapper med lig i byens gader. Byen var én stor sværm af fluer, der summede over ekskrementer og lig. Rotterne var store som katte, de åd kattene og ligene, og overmætte sloges de store bander; mødre hængte deres små børn op i net eller kurve, der hang ned fra loftet, men rotterne var snedige, de klatrede ud ad loftsbjælkerne, lod sig falde ned over børnene og åd dem."

"For ung var jeg dengang til at kende storhed, Jeg betragtede kun landskabet og reciterede digte. Hvor tykhudet skærmer ikke ungdommen os fra smerte. Ofte drømmer jeg om byen, som en sky over klippen, Og sømændenes sange får mig til at græde, når jeg vågner ..."

1. The Cripple Tree, dansk udgave: Det forkrøblede Træ, Martins Forlag, oversat af Lisette Lund. Er udsolgt fra forlaget, men kan fås i antikvariatet eller på biblioteket. Engelsk udgave, 447 s., kan købes i Kina-butikkerne.

2. Mellem 1951 og 1953 og igen i 1954 skrev ingeniør Chou Yentung to gange sin selvbiografi, således som alle, der var ansat under regeringen, blev beordret til. Dette materiale blev kontrolleret, en sikkerhedsforanstaltning, der var forståelig nok efter omstændighederne (Det forkrøblede Træ, s. 47).

3. Annam. Vore dages Vietnam.
4. Den Store Flod = Yangsekiang.

□

En forsinket fodnote

Artiklen om bondemalerier i forrige nummer af »Danmark-Kina« indeholdt et par tilfældigt valgte eksempler på kapitalistisk kunst. Var den skrevet et par dage senere, kunne den også have bragt et strålende eksempel på kapitalismen som kunstart.

Under den verserende sag mod advokat Mogens Glistrup, MF, omtalte anklageren Glistrups »system« af cigarkasser, indeholdende forskellige aktieselskaber. Han gjorde opmærksom på, at røking af papirerne i cigarkasserne havde givet et fradragsberettiget tab på 24 millioner kroner. Advokaten replicerede:

»Der er ikke tale om noget system, men om en individuel kunstnerisk, skabende indsats, der er nødvendig for at leve i den danske lovjungle. Jeg har dog altid bestræbt mig på at overholde landets love, og jeg kan ikke erkende noget forkert i den forbindelse. Det er at rette smed for bager til taltale mig, i stedet for de fjogede lovgivere, der har lavet loven.«

Claus Bjerring

